

ZASAVSKI VESTNIK

LETO V. — ST. 31.

OLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZASAVIA

TRBOVLJE, 7. AVGUSTA 1952

Delo okrajnega ljudskega odbora Trbovlje

Dne 30. julija je bila seja okrajnega ljudskega odbora v Trbovljah, na kateri so najprej pregledali sklepe zadnje seje z dne 27. junija. Zastopnik Sveta za kulturo in prosveto je poročal, da mestna ljudska občina Trbovlje popravlja šolo na Vodah, občinski ljudski odbor na Dolu pri Hrastniku je že popolnoma dokončal predvidena dela na šoli na Kalu, mestni občinski odbor v Zagorju pa popravlja šolo na Lokah. Dalje nadaljuje ta odbor dela na šoli v Izlahah, prav tako nadaljuje občinski ljudski odbor v Radečah z dozidavo šole na Jagnjenici, občina Čemšenik pa se je komaj lotila administrativno-organizacijskega dela za nadaljevanje graditve šole v Znojilah. Okrajni svet za prosveto skrbi, da bodo novi razredi gimnazije v Trbovljah izdelani do septembra; učilnice v enem prizidku so ometane, izvršena je električna napeljava in sedaj vstavlja radiatorje. Mestni občinski odbor v Zagorju že pripravlja razred v Kotredežu.

NAŠA KMETIJSKA VPRAŠANJA IN DAVKI

Odbor za družbeni plan, proračun in finance pri Svetu za gospodarstvo zbira potrebne podatke za izračunavanje davka na dohodek kmetov po čistem katastrskem donosu že za gospodarsko leto 1952. Katastrski čisti donos je sedaj izračunan za vse posestnike. Za 30 katastrskih občin so zgotovljeni tudi sumarniki, tako da je treba sumarnike napraviti samo še za 15 občin.

Glede akcije za gradnjo silosov za kisanje krme je odbor za kmetijstvo in gozdarstvo OLO opozarjal živinorejce, naj zasejejo letos kar največ krmnih rastlin tudi na račun ajde; tako so sedaj že skoraj vse njive po zimnih preorane in zasejane deloma s peso, delo-

ma s kormo za zeleno krmo, v glavnem pa s krmno mešanico, nadalje z repo in ajdo, v katero so sejali tudi inkarnatko. Delno se bo izvedla še setev po ovsišču. Živinorejci so bili opozorjeni, naj že sedaj odprodajo odvečno neplemensko živino, zlasti pa naj znižajo rejo volov in konj, da ne bo preveč trpela reja krav in plemenske živine, ki jo je treba predvsem očuvati. Gradnja silosov je danes stvarno skoraj nemogoča, kajti za gradnjo večjih silosov za več kmetov skupaj kmetje zaenkrat niso dostopni. V sedanjih razmerah pridejo v poštev le naprave zasilnih silosov, predvsem silosnih jam v zemlji. Navodila za pravo takih zasilnih silosov bodo pravočasno izdana vsem zainteresiranim, objavljena bodo tudi v lokalnem časniku.

KAKO JE Z NAŠIMI GOSTINSKIMI OBRATI

V teku so priprave za ustanovitev trgovinske in gostinske zbornice. Dne 11. julija so izvolili iniciativni odbor za osnovevanje zbornice.

Za izboljšanje stanja v gostinstvu je bila v oddelku za gospodarstvo in komunalne zadeve osnovana mešana komisija trgovinske in sanitarne inspekcije. Komisija je pregledala vse gostinske obrate v okraju ter s svojimi ugotovitvami potrdila domnevo, da so naši gostinski obrati na splošno neurejeni in nečisti, da je postrežba v njih pomanjkljiva in nesolidna, osebje nekvalificirano in brez pravilnega odnosa do gostov — skratka: da je gostinska dejavnost v okraju predvsem v tem pogledu nazadovala zaradi tega, ker ljudski odbori ne skrbijo dovolj za razvoj in ureditev gostinstva, ki je močna veja našega lokalnega gospodarstva, in ker vodstva podjetij ne skrbijo v zadostni meri za izobrazbo in razvoj gostinskega kadra, prav tako ga ne nadzirajo.

V okraju je 55 državnih gostinskih obratov, in sicer: na sektorju Trbovlje 19, Zagorje 17, Hrastnik 9 in Radeče 10. Gostinskih obratov, ki jih upravljajo družbene in zadržne organizacije, je v Trbovljah 4, v Zagorju 4 in v Hrastniku 3. Skupaj je teh obratov v okraju 11. To so naši planinski domovi, sindikalni počitniški domovi itd. Zasebnih gostišč je v Trbovljah 10, v Zagorju 5, Hrastniku 11, prav toliko v Radečah, skupaj v vsem okraju 37. Gostinskih obratov v socialističnem zakupu je na sektorju Trbovlje 5, v Zagorju 2, v Hrastniku 3 in v Radečah 4. Takih obratov je v okraju skupaj 14. Razmerje med državnimi, družbenimi in zadržnimi ter med zakupnimi in privatnimi gostišči je 66 nasproti 51 v korist prvih. Največ gostinskih obratov pa je na področju mestne občine Trbovlje, in sicer 38, ki se dele na 19 državnih, 4 družbene, 10 privatnih in 5 gostinskih obratov v socialističnem zakupu. Vsega skupaj je v trboveljskem okraju 117 gostišč v vseh sektorjih lastništva.

Komisija je dognala, da so gostinski obrati, kjer bi bilo stanje zadovoljivo, maloštevilni. Dasi nerada, je morala vendar priznati, da so to predvsem

privatni gostinski obrati, kar je seveda odraz skrbi in prizadevanja zasebnih gostilničarjev, da ne bi prišli ob razmeroma lahek zaslužek. Odnos streljanskega osebja je pa najslabši v gostiščih v Trbovljah, medtem ko je v Hrastniku za 80 odstotkov boljši, kar je naš list že pred kratkim omenil.

Komisija je nadalje ugotovila, da ljudski odbori niso dovolj nadzirali poslovanja naših gostišč. Vodstva naših gostinskih obratov niso uspešno izpolnjevala svojih nalog, ker je v teh podjetjih združenih preveč obratov. Poglavitna skrb vodstev teh podjetij je bila nakup in preskrba pijače za njihove številne obrate, pri čemer pa so zanemarjali kontrolo nad posameznimi gostišči, zlasti nad osebjem, ki je bilo prepuščeno samo sebi in praktično pravzaprav ni bilo nikomur odgovorno, ker bi sicer do takega stanja v gostinstvu ne prišlo. Zato je nujno potrebno, da se večji gostinski obrati osamosvoje, manjši pa združijo v manjše podjetje, ali pa dajo v socialistični zakup, če je to krajevna potreba. Pri poslovanju mestnih gostinskih podjetij v Trbovljah se ni pokazala nikakršna zdrava konkurenca, ker je to podjetje proti drugim manjšim podjetjem — lahko rečemo — monopolistično. Z ustanovitvijo več samostojnih podjetij pa bi taka konkurenca vsaj nekoliko koristila razvoju in učvrstitvi gostinstva.

Posebno pereč problem pa so v našem okraju, zlasti v Trbovljah in Hrastniku, tako imenovane »črne gostilne«. Ob plačilnih dnevih namreč vozijo kmetje iz sosednjih krajev svoje ali kupljeno vino na vozovih v stanovanjske kolonije delavcev v Trbovljah in Hrastniku in ga tu nekontrolirano prodajajo po nižjih cenah, pri čemer ne plačujejo 12-odstotnega davka in tudi drugače škodujejo lokalnemu gospodarstvu.

OSTALA VPRAŠANJA

Svet za ljudsko zdravstvo in socialno politiko je sporočil, da so prostori za šolsko ambulanto v Trbovljah pripravljeni in se sedaj čistijo. Ambulanta bo v začetku novembra izročena svojemu namenu. V teku so intenzivne priprave za »besežiranje« v septembru in oktobru. V to akcijo bo zajeto okrog 20.000 ljudi, starih do 24 let.

Sanitarna inspekcija je zaostrela nadzorstvo nad prodajo živil. Tudi reševanje pokojnin in invalidnih je pospešeno, ter se ta naloga uspešno izvaja.

Na seji okrajnega odbora so tudi izčrpno govorili o zatiranju koloradskega hrošča. Okraj je storil vse, da bi ta akcija letos čim bolj uspela. Nastavil je posebnega okrajnega vodjo, ki je stalno na terenu ter nadzira uničevanje hrošča ter poučuje kmete. Dalje je pisмено opominjal kmete in dajal navodila glede zatiranja te nevarne žuželke tako v lokalnem listu kot s posebnimi okrožnicami in letaki. Sedaj je dolžnost občin in KZ, da še one store svojo dolžnost.

Lani se je koloradski hrošč v tukajšnjem okraju močno razširil, saj je bilo okuženo že v 15 krajevnih ljudskih odborih 52 parcel v ismeri 7,7 ha ter so našli 57 hroščev, 2168 ličink in 173 zaleg jajčec. Zato ni čudno, da se je letos, ko je bilo vreme za razvoj še posebno ugodno, še bolj razširil. Do sedaj je okuženo 12 občin, z izjemo Čemšenika, kjer so na 131 parcelah v ismeri do 20 hektarov našli tega škodljivca. Po poročilih občin in deloma tudi po neposrednih podatkih od vojaških vodij so našli 688 hroščev, 6594 ličink in 327 zaleg jajčec.

Ce bi lani in letošnje spomlad to bitko zanemarili, bi bila sedaj že vsa krompirjeva zel na njivah in vrtovih povsod objedena in uničena. Na splošno so se letos vsi občinski ljudski odbori resno zavzeli za bitko proti koloradskemu hrošču. Sredstev za kemično uničevanje te žuželke je pri kmetijskih zadrugah v okraju tudi dovolj na zalogi.

Na koncu je okrajni ljudski odbor potrdil predlog o izvolitvi okrajne volivne komisije ter izdal odločbo o ustanovitvi Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje v Trbovljah.

Omeniti moramo, da so se diskusije udeležili skoraj vsi odborniki, ki so stali pri pripravi tega, za naš okraj zelo važnega vprašanja.

Delavska kulturna društva »Svobode« v naših revirih in po vsej Sloveniji se pripravljajo na svoj veliki zlet v Trbovljah v času od 17. do 24. avgusta t. l. Na glavni zletni dan v nedeljo 24. t. m. bo nastopilo v Trbovljah 27 moških in 16 mešanih zborov ter 26 godb na pihala, kjer bo sodelovalo okrog 3000 članov »Svobode« in ostalih kulturnih društev iz vseh delavskih centrov in krajev naše republike. Zleta se bo udeležila s svojim peškim zborom tudi skupina rudarjev-izselencev iz Francije. Od 18. avgusta dalje bodo igralske družine revirskih delavskih kulturnih društev »Svobode« uprizorjale v trboveljskem Delavskem domu razna gledališka dela, v soboto, 23. avgusta zvečer pa bo gledališka skupina »Svobode-center, Trbovlje« nastopila z množično igro Rudolfa Golouha »Križ« na stadionu Rudarja v Trbovljah. Istega dne bo v Trbovljah ustanovni občni zbor Zveze delavskih društev »Svobode« Slovenije. Ta zlet bo veličasten praznik delavskega razreda Slovenije, ki bo v zletnih dneh še posebej dobil ozpodbudo za še širši razmah svoje kulturne dejavnosti.

Gornja slika je posnetek lepaka, ki nabi kulturna društva po vsej Sloveniji na mogočno delavsko kulturno manifestacijo v Trbovljah.

Delovni kolektivi pred VI. kongresom KPJ

DELOVNE OBVEZE RUDARJEV

V zadnji številki našega lista smo poročali, da so rudarji Vzhodnega obrata rudnika Trbovlje-Hrastnik prevzeli individualne obveznosti v produkciji premoga v počastitev VI. kongresa KPJ, sedaj pa nas obveščajo, da je take obveznosti prevzelo tudi deset delovnih števil Zahodnega revirja tega rudnika. Na čast VI. kongresa KPJ bo odkopna številka 401 Franca Magistra napakala po 6,5 tone premoga na moža in delavnik, delovna številka 402 Cirila Hladnika po 6 ton, delovna številka 409 Slavka Sajevica 5,9 tone, del. štev. 411 Franca Zgalina 7,6 tone, del. štev. 421 Franca Erjavca 7,6 tone, del. štev. 423 Slavka Skubica 7 ton, del. štev. 327 Jožeta Klemenca 7 ton, del. štev. 451 Božidarja Majcena 7,7 tone, del. štev. 456 Ivana Bibiča 7,6 tone in del. štev. 457 Alojza Žičarja 6,3 tone premoga na moža in šht.

TUDI ZDRAVSTVENI DELAVCI TEKMUJEJO

Pred dnevi sta sindikalni podružnici zdravstvenih delavcev v trboveljski bolnišnici in polikliniki obravnavali vprašanje tekmovanja v počastitev VI. kongresa KPJ. Člani sindikata obeh podružnic so si zadali nalogo, da bodo v okviru tega tekmovanja izvedli preventivno akcijo na terenu mesta Trbovlje. Obiskali bodo različna naselja ter dajali prebivalstvu higienske in asanacijske nasvete. Z individualnim poukom in zdravstveno-prosvetnim delom bodo skušali odpraviti higienske napake po naših naseljih, zlasti glede ureditve okolice stanovanj, smetiščnih jam, stranišč, svinjakov itd.

Da pa bo ta akcija rodila uspeh, je nujno, da se prebivalstvo Trbovelj resnično pripravi in upošteva vse nasvete, ki jih bodo dajali zdravstveni delavci. Na ta način bomo mnogo dosegli pri ureditvi naših naselij in izboljšanju lica mesta Trbovelj.

Ustanovitev »Svobode-center« v Trbovljah

V sredo, 30. julija, je sklical mestni odbor OF Trbovlje sestanek, na katerem so se zbrali poleg mlajših, vnetih članov sedanjih delavskih kulturnih društev predvsem stari Svobodasi, katerih želja je, da bi se v bodočo, novo »Svobodo«, ki bo zajela množično vse dosedanje kulturne delavce, vključili tudi vsi tisti, ki so do sedaj stali ob strani in čakali, da se bo pojavila oblika društva, v katerem se bo lahko vsakdo izživel kulturno in prosvetno po svojih zmognostih in hotenju.

Sestanek, ki so ga udeležili zastopniki vseh množičnih in kulturnih organizacij, je odprl zastopnik MO OF tov. Adlešič, ki je objasnjal potrebo ustanovitve društva »Svoboda« v centru Trbovelj. Po vseh ostalih terenih kraja Trbovlje so ta društva že ustanovljena in uspešno delujejo, sedaj pa bo zaživelo še društvo, ki bo združilo kulturne delavce od IV. do IX. terena Trbovelj.

Ob živahni debati, ki sta jo sprožila tov. Ivan Šorn in tov. Jože Pikel, so navzoči pretresli predloge, kako započeti delo, da bi že za ustanovni občni zbor zajeli v društvo čimveč članov, zlasti še tistih, ki so doslej stali ob strani kulturnega delovanja. Zedinili so se, da je treba izvoliti iniciativni odbor, ki naj kar najbolje izvede vsa pripravljalna dela za občni zbor. V ta iniciativni odbor so navzoči izvolili po dva pripadnika OF iz vsakega terena. Izvolili so najboljšje izmed članov, ki se zavedaajo pomena ustanovitve novega društva in ki bodo porok, da bo v novem društvu množičnost še posebej izražena.

Po izvolitvi iniciativnega odbora so se vsi navzoči obvezali, da bodo tudi oni pridobivali nove člane in s tem olajšali delo izvoljenemu odboru, na kar je bil sestanek zaključen. Ustanovni občni zbor bo v sredo, 6. avgusta t. l.

Kaj ie z ustanovitvijo trgovske in gostinske zbornice v okraju Trbovlje

Potreba po reorganizaciji državne uprave je nujno terjala razne reforme v naši državi, med njimi tudi novo upravo naših trgovskih in gostinskih podjetij in obratov. Ta uprava naj bi se vršila preko trgovskih in gostinskih zbornic, in sicer v okrajnem in mestnem ter v republiškem in zveznem merilu.

Minuli mesec je bila v Beogradu skupščina stare trgovske zbornice, na kateri je bilo sklenjeno, naj se le-ta, ki se je ukvarjala samo z zunanjetrgovinskimi vprašanji ter je bila v nasprotju z novo Uredbo o trgovskih in gostinskih zbornicah, razpusti. Ustanovili so novo zvezno trgovsko zbornico, ne glede na to, da li so okrajne in republiške že ustanovljene ali ne. Gospodarstveniki po vsej državi so živo razpravljali o namenu in pomenu teh ustanov in njihovih nalogah.

Posamezne zbornice v državi bodo v svojem delovanju in poslovanju omejene na svoje specifično krajevno področje, vendar bodo na drugi strani povezane med seboj v raznih skupnih

Skrb za upokojece

Na predlog delavskega sveta in upravnega odbora rudnika Zagorje so v nedeljo, 3. avgusta, rudarji kopalni premog za upokojece. Upokoječci bodo premog dobili po režijski ceni. Pri tej akciji so pomagali tudi vsi tisti upokoječci, ki so za to delo še ni bili upokojeni, ki so za to delo še ni bili upokojeni. Pa tudi pripadniki ostalih zunanjih obratov so pomagali k pridobitvi čim večje množice premoga. Zagorski rudarji so napravili to hvalevredno gesto v zavesti, da bodo tudi oni šli nekoč v pokoj in da jim bo takrat dobrodošla kakršna koli količina premoga, ki ga bodo lahko kupili po nižji ceni. Upokoječci so hvaležni delavskemu svetu in rudarjem, da niso pozabili nanje.

vprašanjih. Tako bodo mogle okrajne oziroma mestne zbornice dokončno razpravljati in stavljati predloge o vseh vprašanjih, ki o njih pravnoveljavno sklepa in odloča okrajni ljudski organ, republiška zbornica pa razumljivo spet o vseh zadevah, ki so pridržane odločitvi republiškega ljudskega organa, medtem ko bodo sodila v področje zvezne zbornice v prvi vrsti vsa tista vprašanja, o katerih bodo sklepali zvezni vladni organi. Seveda pa se bodo morale vse zbornice ukvarjati v večji ali manjši meri z vsemi problemi, da bi se vsa nastajajoča vprašanja reševala pravilno in skladno za vso državo.

V naši republiki so v teku priprave za ustanovitev okrajnih oziroma mestnih trgovskih in gostinskih zbornic. Te priprave se bližajo svojemu koncu ter bodo ustanovne skupščine že te dni, ker naj bi bile zbornice do 10. avgusta tega leta že povsod ustanovljene, da bi se mogle ustanoviti nato tudi republiške zbornice, saj čaka na rešenje toliko važnih in nujnih vprašanj.

Tudi v trboveljskem okraju je trgovska in gostinska dejavnost zelo močno razgibana, saj je v okraju 117 gostinskih in 150 trgovskih obratov. To sta dve najmočnejši veji našega lokalnega gospodarstva ter je ustanovitev teh dveh zbornic zelo važna.

Vendar pa temu vprašanju so izgledu ne posvečamo zadostne pazljivosti. Zastopniki trgovskih in gostinskih podjetij so se že 3. julija zbrali in razpravljali o ustanovitvi zbornic. Dogovorjeno je bilo, da bo imel naš okraj trgovsko in gostinsko zbornico. Izvoljen je bil iniciativni odbor, toda kolikor nam je znano, se ta odbor do danes še ni sešel — zbornice pa naj bi bile ustanovljene do 10. t. m.

Poraja se vprašanje, kje ti vzrok za tak malodušen odnos iniciativnega odbora za rešitev tega, za naš okraj zelo važnega vprašanja.

V zadnjih dneh po svetu

ALI BO USPELA
MOČNA ROKA V EGIPTU?

Nepričakovanoemu državnemu udaru, ki so ga v Egiptu izvedli vojaški krogi pod vodstvom generala Nagib beja, je hitro sledila abdikacija egiptovskega kralja, ki se je odpovedal prestolu brez obotavljanja ter je s svojo ožjo družino odpotoval na večmesečni oddih v Italijo.

Vzroke za državni udar in prisiljeno abdikacijo kralja je po izjavi generala Nagib beja iskati v korupciji in razpisništvu visokih egiptovskih vladnih krogov in vojske, nenazadnje pa tudi v materialnem pohlepu kralja samega, ki si je z znojem felahov pridobil velikansko premoženje v denarju in v obširnih posevkih ter skušal zlasti s svojimi obsežnimi bombaznimi nasadi prigrabiti monopol egiptovske bombažne trgovine. Kralja sodojo za enega največjih bogatašev na svetu, saj se cenijo njegovi denarni depoziti v ameriških, švicarskih in italijanskih bankah na dajne dolarske milijonske zneske.

Nagib bej je napovedal celo vrsto notranjepolitičnih ostrih mer, ki jih hoče z močno roko izvesti v pogledu reorganizacije v armadi in odpravi podkupništva v državnem aparatu.

Kot naslednik kralja Faruka je destiniran njegov šele polletni sin Ahmed — v času njegove mladostnosti pa bo funkcije kralja opravljal namestniški svet.

Nenadni spremembi v Kairu je sledila živahna diplomatska delavnost z obiski veleposlanikov zahodnih veleil. Novica o državnem udaru in abdikaciji kralja ni v prestolnicah zahodnih veleil napravila nobenega posebnega presenečenja. Egiptovski politični dogodki se ocenjujejo kot notranja zadeva te države. Nagib bej sam je izjavil, da njegovi ukrepi niso naperjeni proti egiptovski vladi, temveč le proti najvišjim državnim funkcionarjem vključno dvor in vojska, nadalje da bo ustavno stanje egiptovske ustave monarhije ostalo nespremenjeno.

V egiptovskih političnih krogih se javlja zahteva po reviziji ustave, po enakosti med razredi ter po socialnih in gospodarskih reformah.

Nova vlada Maher paše dela s podporo generala Nagiba; v političnih krogih Zahoda mislijo, da bo režim Maherja bolj naklonjen zahodnim državam in da bo s skupnim naporom uspešno izvesti načrte gospodarske sanacije. Vprašanje je, v koliko bo akcija uspešna v odnosu do vafdistov, katerim Nagib bej ni posebno naklonjen ter je nastal spor zaradi sklicanja parlamenta, ki ga zahtevajo vafdisti, da se ratificira Farukov odstop.

MOSADIK ZOPET NA KRMILU

Po kratkotrajni perzijski vladi Ghvama je nepričakovano nastopil spet dr. Mosadik, ki se je razšel s šahom, ker mu ni hotel zaupati vladnega vodstva perzijske vojske. Nova vlada je parlamentu predložila svoj politični program, ki določa na prvem mestu izkoriščanje petrolejskih vrelcev, izvedbo agrarne reforme, zvišanje neposrednih davkov, povišanje industrijske proizvodnje, revizijo tiskovnega zakona in sodno reformo.

V ospredju so seveda vprašanja petrolejskih vrelcev in razumljivo je, da je Mosadik posvetil temu problemu iz finančnih razlogov največjo pažljivost. Mosadik je poslal britanski vladi predlog o možnostih za posredovanje v anglo-perzijskem sporu, tri dni nato pa je ta predlog umaknil: baje je to storil, ker upa, da se bodo razgovori z ameriški predstavniki mednarodne banke le končali z uspehom. Izgleda, da so ameriški in britanski razgovori kljub paralelnosti v neki politični povezavi, kajti v britanskih krogih izražajo upanje, da bi nadzorstvo mednarodne banke nad rafinerijo znova olajšalo britanskim trgovskim krogom, da dobijo določeno odškodnino za podpiranje naprav petroleja, ki so last britanske družbe.

Perzijsko-ameriške razgovore zasledujejo zaradi tega v angleških političnih krogih z velikim zanimanjem.

Odstop kralja v Egiptu je po izglede našel odmev tudi v Perziji. Govori se o možnosti, da bi Mosadikovi pristaši zahtevali tudi abdikacijo perzijskega šaha. Na to možnost je morda sklepali že iz okolnosti, da je šah na zahtevo predsednika privolil, da bo v prihodnje sprejemal diplomate samo v navzočnosti Mosadika ali perzijskega zunanjega ministra, v čemer vidijo hud poraz perzijskega šaha. Po mnenju britanskih političnih krogov sicer trenutno ni pričakovati sprememb glede oblasti v Perziji, vendar se vedno bolj množijo glasovi o odstopu šaha. Šah so močno zastražili, češ da bi ga zaščitili pred demonstracijami.

Kje naj zgradimo tovarno viskoze?

V našem dnevnem časopisu se je razvila polemika v zvezi s tovarno viskoze, ki jo nameravamo zgraditi v naši državi. Posebna zvezna komisija strokovnjakov že dalj časa proučava pogoje za gradnjo take tovarne. Naša država ima vse pogoje za proizvodnjo viskoze, t. j. umetnih tekstilnih vlaken iz celuloze v obliki umetne svile in celulozne volne. Naši gozdovi so bogati na bukovini, ki je osnovna surovina za pridobivanje viskozne celuloze. Kot surovina pa se lahko uporablja tudi slama. Pri izdelovanju viskoze je nadalje potrebna žveplena kislina in soda, ki jo tudi pridobivamo v naših tovarnah v zadostnih množinah.

Vendar se diskusija med strokovnjaki razpleta predvsem o kraju, kje naj se zgradi taka tovarna, prav tako o njeni zmogljivosti. Če sledimo vsem tem razpravam, opazimo, da so mišljenja o teh vprašanih deljena, zlasti glede kraja, t. j., ali naj se ta tovarna gradi v Sloveniji ali Bosni, kakor tudi glede njene velikosti. Člani zvezne komisije so v svoji izjavi »Borbi« dali svoje mišljenje, ki pa zagovarja ustanovitve več manjših tovarn z zmogljivostjo 7500 ton letne proizvodnje, ker bi to gornjo mejo v naši državi lahko zagovarjali. Zato navajajo argumente ekonomičnosti manjše tovarne. Dalje obstoje mnenja, da bi ena izmed teh tovarn, in sicer prva, bila najprimernejša v Sloveniji, to pa predvsem zaradi tega, ker ima naša republika največjo in najstarejšo tradicijo v tekstilni industriji in še v drugih industrijskih področjih. S tem bi tovarna že imela zagotovljen delovni kader, ki bi v najkrajšem času obvladal tehnološki proces v novi tovarni. Kasneje bi se pa v tej tovarni pripravil kader za tovarne, ki bi jih gradili v vzhodnem delu naše države. Slovenija ima razen tega malo virov za surovine, ima torej pogoje samo za določene veje industrije, med katere sodi tudi industrija pridobivanja viskoze. Za tako industrijo in tovarno pa imamo v Sloveniji surovine, pogonsko energijo in delovno silo.

Potrebno je še poudariti, da se šteje proizvodnja viskoze med najbolj zahtevne kemične tehnološke procese in da se od sodobne proizvodnje terja poleg tega še kvaliteto blaga ob nizkih proizvodnih stroških.

Gornji izvelek naj bi bil uvod v problem, ki zadeva v zvezi z gradnjo te tovarne tudi naše revirje. In to je predlog, naj bi se takšna tovarna gradila v Zagorju.

Kakšni pa so osnovni argumenti za ta predlog? — V naših revirjih živeče prebivalstvo je mišljenja, da je v Sloveniji Zagorje najprimernejši kraj za tako tovarno in da tudi v drugih republikah ni ugodnejšega. Ti argumenti so naslednji: ugodna lega kraja glede na dovoz tovarnih potrebnih surovin, bližina potrošnikov in bližina gradbenega materiala za tovarno. Nadalje bi izgradnja te tovarne v Zagorju pomenila rešitev perečega problema zaposlitve razpoložljive delovne sile, zlasti pa ženske. Tretje vprašanje, ki govori v prilog gradnje tovarne v tem kraju, pa je možnost porabe premoga slabše kvalitete, t. j. premoga z visokim odstotkom pepela.

Glavne surovine za to tovarno bi imeli v Krškem, oddaljenem le 38 km. Žvepleno kislino imamo v Celju, ki leži tudi v neposredni bližini. Edino sol bi morali uvažati iz Tuzle. Najvažnejše — to je pogonsko sredstvo — pa je na našem kraju. Premog bi se dovažal iz bližnje trboveljske separacije po tako imenovanem »zveznem rovu«, ki veže oba rudnika Trbovlje in Zagorje. Transportni stroški bi bili torej minimalni, kar je ugodno za cene proizvodne stroške.

Marica Skvarča:

Spomini na brata-heroja

Ne vem, kje bi začela. Mnogo spominov me veže na brata, čeprav sva malo živela skupaj. Teh spominov mi ne more nihče vzeti in tudi čas jih ne bo zabrisal. Živel bomo z menoj in me spremljali ter mi vedno kazali, da je le ena izmed mnogih poti prava. Po tej poti je hodil moj brat Ivan. Mi smo ga klicali Janko.

Pred vojno je živel v Celju. Ni pogosto prihajal domov. Vem, da me je imel zelo rad. Bil je skoraj vedno zamisljen. Sedaj vem, zakaj.

Po kapitulaciji stare Jugoslavije je ostal doma. Postal je še bolj zamisljen. Odsel je v Celje in 22. junija 1941 v gozdove.

Mi smo to vedeli in mesec pozneje sta prišla k nam dva gestapovca, nas zasliševala, preiskala stanovanje in končno odpeljala očeta, da bi povedal, kje je Janko. Ker se je dobro izgovarjal, so ga čez dva dni izpustili. Potem smo kmalu zvedeli, da je med partizani.

Leta 1941 se je zima pričela zelo zgodaj in huda je bila. Nekega zgodnjega novembrskega jutra je Janko prvič prišel domov. Bil je nekaj bolan in precej izmučen. Vem, da je zlezal na peč in mama mu je takoj prinesla jesti. Kdo ve, koliko časa je ni zaužil tople hrane in kaj vse je prejel. Tega nam ni pravil. Se danes ga vidim v kotu na peči. Pred njim je bil velik kozarec masla, hleb kruha, iz velike skodele pa je zajemal vročo kavo. Največ je govoril z mlajšim bratom in očetom o zanesljivih ljudeh v okolici ter o razvoju osvobodilnega gibanja.

Preoblečen je šel v posteljo, kjer se je prepočil in spočil. Bil je doma več dni. Jaz sem bila vse te dni stražar. Z okna podstrešne sobe sem gle-

Poleg tega je tudi ves gradbeni material, ki je potreben za izgradnjo tovarne, v neposredni bližini, tako da prevoz sploh ni potreben. Tudi ta moment je velike važnosti za gradbene stroške tega novega industrijskega objekta. Prav tako je v sosednjih Trbovljah Strojna tovarna »Miha Marinko«, ki bi verjetno lahko izdelala po konkurenčni ceni pomemben del strojne opreme nove tovarne.

Posebno važno pa je vprašanje delovne sile. Vsi dosednji predlogi, kako naj se reši vprašanje zaposlitve v revirjih razpoložljive delovne sile, niso mogli v celoti rešiti tega problema, čeprav išče OLO Trbovlje že polna tri leta razne možnosti zaposlitve rezervne delovne sile, zlasti pa ženske, nadalje mladostnikov ter za težko delo v rudniku prešibkih ljudi. Samo rudnik Trbovlje je že leta 1951 zmanjšal svoj kader za 500 delavcev, leta 1953 pa je na tem rudniku na vidiku likvidacija dnevnega kopa Dobrna-Neža, ki bo spet sprostila precejšnje število delovnih moči. Tako bo prihodnje leto število nezaposlenih ljudi naraslo verjetno

VKLJUČEVANJE MLADINE V STROKOVNE POKLICE

Mladina, ki je končala šolo, stoji pred vprašanjem, kam sedaj, kakšnega dela naj se opreme, kakšen poklic naj si izbere, da svoje telesne in umske sposobnosti kar najbolje uporabi sebi in domovini v prid.

Z vsjo upravičenostjo lahko rečemo, da je mladina naša bodočnost. Če pa hočemo, da bodo naši mladi kadri izpolnili upe, ki jih polagamo vanje, tedaj je pa treba, da se brigamo zanje, da skrbimo, da se čim več mladine vključi v učenje raznih potrebnih poklicev, da v mladih ljudeh vzbudimo in zakoreninimo težnjo po nenehnem izpopolnjevanju svojega strokovnega in splošnega znanja, kajti samo izobražen in v svoji stroki dobro izšolan in izurjen telesi in umski delavec res lahko postane polnovreden graditelj socialistične države.

Da bi ta smoter čim lažje dosegli in uresničili, je naša zvezna vlada spričo

V Trbovljah smo ustanovili olepševalno društvo

Pretekli četrtek je bil ustanovni občni zbor Olepševalnega društva v Trbovljah. Poklicano je bilo v življenje na pobudo Sveta vlade LRS, čigar namen in želja je, da bi z ustanavljanjem teh društev po vsej Sloveniji odpravili večje in manjše nerednosti, ki kazijo naša mesta in vasi. Slovenija je s svojimi naravnimi lepotami znana doma in v tujini, zato prihajajo k nam številni turisti iz vseh krajev in dežel. Ker nam pa ravno to omogoča dvig narodne blaginje, je dobro in potrebno, da storimo pač vse za olepšanje slehernega kotička Slovenije. Vojna je zapustila tudi v naših krajih nešteto razvalin in opustošenj. Treba je, da vse to odpravimo, da skušamo z raznimi nasadi, z zelenjem in cveticami olepšati slovenska naselja. Dela bo dovolj za vsakogar, kdor ima le količjak dobre volje. Oblast je zagotovila denarna sredstva, s čimer je dala temelj za uspešno delo olepševalnih društev.

Naloga olepševalnega društva v Trbovljah je, da se olepša in izboljša lice našega mesta, kjer je to le mogoče. Poskrbeti bomo morali, da popravimo stare fasade na naših hišah, da očistimo naš potok in ga tudi v prihodnje vzdržujemo v kar najsnažnejšem stanju, da uredimo razne izletniške točke za krajše izlete itd. Po mestu bomo uredili parke in postavili klopi tako, da bo nam meščanom kakor tudi tujcem, ki jih bo

na 2000 žensk in drugih za jamsko delo nezmognih ljudi. Trenutno je del razpoložljive delovne sile v Trbovljah zaposlen pri izgradnji nove trboveljske ceste ter pri razširitvi tovarniških objektov Strojne tovarne »Miha Marinko«. Po dovršitvi vseh teh del pa bo vprašanje brezposelnih ljudi v Trbovljah postal velik in pereč problem. To še tem bolj, ker je velik del te delovne sile vezan na kraj, saj so to večinoma partizanske vdove z otroki, ki so vezane na stanovanje, starše itd. Zaradi vsega tega bi bila tovarna viskoze v Zagorju, ki bi zaposlila okrog 1000 delavcev, predvsem pa delavk, verjetno edina pravilna in pametna rešitev brezposelnosti v trboveljskem okraju.

Končno bi se dotaknili še nekega posebnega važnega vprašanja, ki govori z vsem poudarkom v prilogi graditve tovarne viskoze v Zagorju, t. j. da bi pri gradnji tovarne v tem kraju ne potrebovali nobenih novih stanovanjskih objektov za v tovarni zaposlene osebe, ker bi se to rekrutiralo v pretežni večini iz ljudi, ki že imajo stanovanje v Trbovljah ali Zagorju, ki bodo po iz-

okolščine, da naš stari zakon o vajenčih iz leta 1946 ne ustreza več našim današnjim gospodarskim razmeram, izdala novo uredbo o vajenčih. Njene določbe navajamo v naslednjem na kratko:

Če hoče mladinec ali mladinka stopiti v uk za vajenca, mora izpolniti predvsem te-le pogoje: a) da je star najmanj 14 ali največ 18 let; b) da je dovršil sedemletko ali osemletko, ali pa nižjo gimnazijo, v skrajnem primeru pa vsekakor, da ima vsaj štiri razrede osnovne šole; c) da je telesno in duševno zdrav za opravljanje izbrane si poklica ali obrti. Podjetje ali pa obrtni mojster, ki sprejme vajenca v uk, mora s starši ali pa skrbnikom vajenca skleniti učno pogodbo, v kateri se poleg ostalih osebnih podatkov določi trajanje učne dobe, prav tako pa tudi pravice in dolžnosti vajenca. Delodajalec, ki je sklenil takšno učno po-

TRETJA AKONTACIJA DOHODNINE V LITJI

Te dneve so dobili davkoplačevalci v Litiji in okolici pozive za vplačilo III. akontacije dohodnine za leto 1952. Na območju litijskega mestnega ljudskega odbora je okrog 600 davkoplačevalcev. Skupni znesek akontacije za kmete znaša 1.357.000 din, za obrtnike 130.000 din, za ostale davkoplačevalce (hišne posestnike brez zemljišča itd.) pa 125.000 din. Večina davkoplačevalcev je poravnala svoje davčne obveznosti takoj po prejemu obvestila, okrog sto zastankarjev pa je dobilo nato opomine in je v glavnem zdaj vsa akontacija za III. četrtoletje poravnana. Nekaj davkoplačevalcev, ki se niso odzvali opominu, bodo morali plačati 6% zamudnih obresti in stroške izterjatve, dolžni znesek pa bo prisilno izterjan.

Neke poletne noči leta 1944 je prišel domov mlajši brat. Slišala sem v posteljo, ko ga je mama vprašala: »Kaj pa Janko? Ali kaj veš zanj?« Se sedaj slišim njegov počasni odgovor: »Janko... Janko je pa padel... Jaz ga bom maščeval!«

Mama je prišla v sobo in dejala: »Si slišala?«

In tako se je v nas poleg mnogih skrbi naselila še žalost, ki smo jo morali skrivati, da ne bi nas kdo izdal. Vsi smo trpeli, vsak po svoje, vsak zase.

Izgubili smo Janka in potem še mlajšega Vlada. Ostala sem sama. Da bi vsaj eden živel! Kako hudo se je bilo sprizgadeni z mislijo, da nobenega ne bom nikdar več videla. In kako hudo je včasih prenašati samoto. Ne prestane skrbi, strah in žalost je v rani mladosti, vsa težka leta okupacije zapustijo, v človeku neizbrisno pečat. Človek kar nekako otopi. Zal tega ljudje navadno ne razumejo. Hudo je, vendar imamo vsi trije raje mrtve junake kot žive izdajalce.

Zaupani mi mladi rod bom vzgajala in učila tako, da bo znal ceniti veliki osvobodilni boj našega naroda, da bo v svojem delu posmegal naše najboljše sinove in hčere — narodne heroje!

Tako pripoveduje o svojem bratu, narodnemu heroju, njegova sestra Marica Skvarča. Spomine na tega junakega fanta pa izpopolnjuje njegov oče, Ivan Skvarča, takole:

Po razsulu stare Jugoslavije sem se znašel s svojo družino v težkem in nevarnem položaju. To pa zaradi mojega odločnega, protinemškega mišljenja in zadržanja kot bivši jugoslovanski dobrovoljec na solunski fronti in na koroski fronti leta 1919.

Nevarnost se je še povečala, ko so se začeli zbirati pri meni prvi borci in člani KP iz Zagorja in Trbovelj, kot

črpanju trboveljskega rudnika — ako v tem kraju ne bomo zgradili kakšne nove industrije — ostala neizkoriščena. Ta silno važen moment govori prav tako za izgradnjo nove tovarne v Zagorju, saj bi bili ob graditvi take industrije v drugem kraju potrebni za njene stanovanjske objekte milijoni in milijoni, ki si jih lahko prihranimo.

Po vsem navedenem bi bila gradnja tovarne viskoze v Zagorju najpravičnejša in najpametnejša rešitev socialnega vprašanja največjega rudarskega revirja v državi, čigar premogovne zaloge se po stoletnem izčrpanju razumljivo krčijo in nižajo.

Prebivalstvo trboveljskega revirja se iz navedenih razlogov z velikim zanimanjem in upravičeno pridruženimi važni razpravi naših strokovnjakov, kje naj se zgradi ta nova tovarna, in upa na pravilno rešitev tega vprašanja, saj govore vsi navedeni argumenti za gradnjo nove viskozne tovarne v naših revirskih krajih. Za predlog revirskega prebivalstva pa govori še želja vseh delovnih ljudi v Zagorju, Trbovljah in Hrastniku, da bi vdove in otroci borcev za našo svobodo, ki so dali življenje na oltar svoje domovine, imeli preskrbljeno bodočnost.

godbo, je dolžan, da jo v osmih dneh predloži ljudskemu odboru v potrdilo in vpis v register.

Da pa ugotovimo stanje in napredek poklicnega znanja vajencev, mora upravni odbor podjetja ali pa obrtna zbornica ob koncu vsakega šolskega leta prirediti polaganje izpita, v zadnjem letu pa polaganje zaključnega izpita. Učna doba traja praviloma tri leta — v nekaterih poklicih pa je lahko krajša ali daljša, vendar ne krajša kot dve in ne daljša kot štiri leta. Po tej uredbi imajo vajenci pravico do plačane letnega dopusta, in sicer 30 dni med poletnimi in 7 dni med zimskimi počitnicami.

Podjetje ali delodajalec je dolžan na zahtevo vajenca, da ga zaposli v svojem obratu še šest mesecev po uspešno opravljenem strokovnem izpitu.

Pristojni republiški organi bodo še dodatno predpisali, koliko vajencev morajo imeti podjetja posameznih gospodarskih področij ali gospodarskih vel v razmerju s številom kvalificiranih delavcev, pri čemer je treba upoštevati potrebe in druge okolščine. Dalje vsebuje ta uredba važno klavzulo, ki bo mnogo pripomogla k uspešnemu vključevanju mladine v uk, t. j. da mora podjetje ali zasebni delodajalec, ki ne sprejme predpisane števila vajencev v učenje, plačevati za strokovni dvig vajencev, ki se ustanovi pri ljudskem odboru, poseben prispevek v višini stroškov, ki bi jih sicer imel z vajenci.

Za vse tiste, ki bi na kakršen koli način kršili določila te uredbe, so predvidene denarne kazni do 10.000 din. Spričo okolščine, da je v našem okraju dovolj mladine, ki se želi izučiti v raznih poklicih, pozivamo tudi po tej poti vse zasebne obrtnike ter uprave državnih obrtnih delavnic, da predložijo Posredovalnici za delo pri OLO Trbovlje pregled razpoložljivih učnih mest do določenega roka, kajti le na osnovi takih podatkov more ta ustanova uspešno opraviti zadano ji nalogo v pogledu vključevanja vajencev v naše gospodarstvo.

Vsak mladinec in mladinka, ki želi v letošnjem letu vstopiti v uk v kakršen koli poklic, naj se od 7. avgusta t. l. dalje priklasi v Posredovalnico za delo OLO Trbovlje (prilijte, soba št. 10), kjer bo dobil tudi vsa ostala potrebna pojasnila. Ker pa je novo šolsko leto pred duri, pozivamo vse, da se čimprej priklasi. J. K.

n. pr. Farčnik, Groznik, Klugej, Piratar, Umek, Hohkraut, Keršič in mnogi drugi, ki pa danes niso več med živimi. Z mojima sinovima smo imeli na vsi strani tajno povezavo po zanesljivih ljudeh, ki pa jih je bilo takrat še zelo malo. Ker je starejši sin Janko, ki je takrat živel v Celju, že 22. junija 1941 skupno s Petrom Stantetom odšel v partizane, so ga gestapovci iskali. Mene so zaradi tega že 22. julija 1941 odpeljali v litijske zapore — doma pa so medtem napravili tri hišne preiskave. Pa niso našli nič sumljivega (iz previdnosti sem namreč že poprej spravil v gozd razne spise in knjige, ki bi mi lahko postale nevarne).

Po daljšem zasliševanju so me spustili z grožnjo, da bo moja usoda s vsakim najmanjšim prestopkom zapечатena. Poiljali so k meni razne vohune in okupatorske pomagače, katerih namen pa tukaj ne bom navajal.

Z mojima sinovima sem držal zvezo samo s preizkušenimi, zanesljivimi ljudmi. V »Heimatbund« so me sprejeli čisto nazadnje, šele spomladi leta 1943, to pa zaradi tega, da so lahko mojega mlajšega sina Vlada potegnili v nemško vojsko in ga poslali v Francijo, od koder se je vrnil v aprilu leta 1944 ter odšel v partizane, kjer je opravljal razne težke in nevarne naloge. Bil je poslan v šolo na Dolensko. Padel je v Tirni 14. aprila 1945, ko je imel nalogo napraviti partizanom prehod čez Savo.

Kakor sem zvedel od nekaterih borcev in še drugih ljudi, je bila na mojega sina Janka od Nemcev razpisana visoka nagrada. Z njo so ga hoteli dobiti v svoje roke. Pa jim je zmešal nasledovanje na ta način, da je svoje ilegalno ime »Modra« sprejnil v »Grom«. Padel je, kakor ste že brali, 20. decembra 1943. Za njegovo smrt nam je povedal šele mlajši sin Vlado, ko je neke noči meseca julija 1944 prišel iz partizanov domov na obisk.

Še nekaj misli o hrastniški »SVOBODI II«

(Odgovor na članek v »Delavski enotnosti« št. 30 z dne 18. julija 1952)

Mnogo stvari je napisal tov. »Jan« v svojem članku, ki je bil objavljen tudi v »Delavski enotnosti« od 18. julija t. l. V članku so podatki, ki se z njimi člani »Svobode II« popolnoma strinjamo, so pa spet v njem navedbe, ki zanje ne vemo, ali jih je napisal po napačnih informacijah, ali pa jih je sam po svoje zelo netočno prekril.

Čudimo se, kako je mogoče napisati, da se je ustanovni občni zbor »Svobode II« v Hrastniku vršil za »zaprtimi vrati«, kakor to pravi »Jan«, ko pa je bil vendar ves delovni kolektiv hrastniške steklarne na njem obveščen z velikimi lepki in ustno agitacijo, prav tako tudi kolektiv v Kemični tovarni. Težko bi pa bilo tovarišu »Janu« samemu spraviti na ta občni zbor vsaj »1000 delavcev in delavk«, ker je v dvorani prostora za največ 400 ljudi — pri čemer je pa treba omeniti, da stanuje skoraj 35% delavcev steklarne na periferiji Hrastnika, tudi po 8 do 10 kilometrov stran od tovarne in kraja občnega zbora. Če pa je ta tovariš morda prepričan, da bi imel on boljši uspeh, ga prav radi povabimo v Hrastnik, da opravimo občni zbor še enkrat.

V glavnem bomo člani »Svobode II« v Hrastniku odgovorili na tiste stvari v članku, ki se tičejo nas in našega društva. Nikakor se nismo razjezili, ko so v »Partizanu« s pomočjo učiteljev ustanovili kulturno skupino — nasprotno: bili smo veseli, da so se učitelji po dolgem času zganili in začeli delati na kulturnoprosvetnem področju, ker smo kot delavci pa pričakovali, da se bomo od njih lahko marsikaj naučili — drži pa, da je ta skupina »Partizana« po nekaj predstavah zaspala in z njo tudi učitelji, ki se še do danes niso vključili v nobeno »Svobodo« v Hrastniku.

Zanima nas, kje je tovariš »Jan« zvedel, da ima v našem društvu važno besedo nekdo, ki da je bil med okupacijsko gestapovec, po osvoboditvi pa obsojen na 6 let ječe. Takega človeka v upravnem ali pa v nadzornem odboru našega društva ne poznamo. Sklepali bi torej, da so ti podatki prišli v čla-

nek po navedbah človeka, ali pa od več ljudi, ki sploh niso člani našega društva, ali pa je tam ljudem nepoznan upravni aparat društva. Pa tudi če bi bil v naših vrstah tak človek, se bi lahko sklicevali na ekspozé tovariša Rankovića, ki pravi, »da je treba vsakomur, ki je za časa okupacije zašel na napačno pot, nuditi pomoč, da danes spozna svojo zmoto in jo z delom popravi« — ker pa v upravnem odboru našega društva takega moža ni, se čudimo, kako je pisec članka mogel to napisati. Glede tovariša, ki se nanj nanašajo vrstice v navedenem članku, lahko rečemo, da je pravi proletarec; eden izmed ustanoviteljev nekdanje »Svobode« v stari Jugoslaviji je, ki je imel že tedaj razčiščene pojme glede religije in je danes prav tako vnet in agilen član našega društva. V kratkem času, odkar vodi naš pevski zbor, ga je privedel na vidno višino, saj zbor že lahko samostojno nastopa. Ta tovariš pravilno gleda na društvo in njegovo razširitev ter je kljub svoji starosti pripravljen še pomagati pri usposabljanju mladinskega pevskega zbora, s čimer si je zaslužil vse priznanje društva. Zato je ta kritika vsekakor neumestna, ker odbija delavoljubne ljudi od sodelovanja v društvu, ob čemer je treba pač pomisliti, da nismo v Ljubljani ali kakšnem drugem mestu, da bi imeli na razpolago več kvalificiranih kadrov.

Tovarišu »Janu« bi priporočali, da bi v svojem članku navedel nekaj več uspehov v društvu, ki so bili doseženi v času samega tekmovanja v gospodarskem upravljanju, ne pa da se je spustil v kritiko problemov, ki jih je kompetentna reševalna uprava društva. Njegov članek — napisan vsekakor z naivno vero v resničnost dobljenih podatkov, ne da bi se prej prepričal o njih verodostojnosti — je napravil mnogo razburjenja v našem društvu. Zaradi tega bi želeli, da nam tov. »Jan« pove, odkod je dobil te neresnične podatke.

Člani »Svobode II«, Hrastnik

Fizikultura in Sport

Trbovelski nogometaši v Velenju

Rudar Trbovlje: Rudar Velenje 6:0 (3:0)

Preteklo nedeljo je bilo prvo moštvo Rudarja privrkat gost nogometnega kluba »Rudar« v Velenju, kjer je odigralo nogometno tekmo za pokal maršala Tita. To igro je moštvo Trbovelj dobilo že pred začetkom s 3:0 p. f. zaradi pomanjkanja registriranih igralcev velenjskega Rudarja.

Nato sta odigrali obe moštvi prijateljsko tekmo, ki se je končala v korist Rudarja iz Trbovelj s 6:0. Akoravno je trboveljsko moštvo nastopilo s tremi rezervami, domačini niso nudi-

dili resnejšega odpora. Napad velenjskega Rudarja je nekajkrat s hitrimi prodori ogrožal vrata trboveljskega moštva, vendar pa je dober vratar Ahlin izvrstno branil svoje svetišče, tako da je zelo preisebno ubranil med drugim tudi dve enajstmetrovki. Gole sta dosegla Florjanc 4 in Gačnik 1, medtem ko je bil en gol avtogol.

Tekmo je sodel z napakami tovariš Brunšč iz Celja. Moštvo Rudarja iz Trbovelj se je s tem uvrstilo v naslednje kolo tekmovanja za Titov pokal.

Povratna nogometna tekma mladine

KRIM: RUDAR 4:2 (2:0)

V povratni tekmi za podvezno prvenstvo mladincev so se dogodile stvari, ki so vredne obsojanja in o katerih bi moral dati zadnjo besedo nogometni forum, pa tudi sodišče.

V tekmi sami je bil Rudar boljše moštvo, saj se je igra odvijala večinoma na polovici Krima, ki se je samo branil, zlasti pa v drugem polčasu. V tem delu igre, ko je Rudar izenačil rezultat, so vsi igralci, predvsem pa gledalci za golom, neopornost zavladali igro z namernim preteljanjem žoge daleč izven igrišča. Poleg tega je prišel nepravilno dosejati tretji gol. Zogla je bila oddaljena od črte vrat še 10 centimetrov, ko je sodnik dal znamenje. Vsi so gledali, kaj je sodnik v tej gneči dosodil — igralci Krima pa so bili presenečeni, da jim je priznal gol, ki ga niso dali, kar so sami priznali. Sodnik Božović je hotel ali nehoti skozi celo igro soditi v škodo Rudarja. Predvsem je bil slab v presoji rok, s katerimi se igralci odbijali žogo v polje, včasih celo z obnačkanja, in to v trenutku, ko so bile te žoge nevarno usmerjene proti голу.

Nekaj o plavalnem športu v Trbovljah

Zanimivo je, da so uspehi plavalnega kluba v Trbovljah iz sezone v sezono slabši oziroma da v plavanju ni zadovoljivega napredka. Medtem ko po drugih krajih širom po Sloveniji ta veja športa napreduje in se razvija, v Trbovljah tega ni. Res je sicer, da smo imeli po osvoboditvi samo enega plavalca, ki je dosegel za republiško merilo zadovoljive uspehe, in da imamo sedaj tri nadalje da smo imeli tedaj pomanjkljivo žensko plavalno ekipo, medtem ko je sedaj tudi ta kompletna. Toda vse to je vendar v primerjavi z ostalimi kraji in klubi prepočasna pot. Waterpolo moštvo je v letih 1947, 1948 in še leta 1949 lahko uspešno odigralo tekme z vsakim moštvom v slovenski republiški ligi, medtem ko je letos v Kamniku izgubilo tekmo s tretjerazrednim moštvom ali ekipo, ki se je rodila šele lanske leto.

Vzrokov za ta nič kaj razveseljivi pojav je več, vendar se bomo tukaj omejili samo na dva glavna, t. j. prvi na sam plavalni bazen v Trbovljah, drugi pa na »hišni red« v tem bazenu.

Znano je, da je pri vsakem športu potreben trening in da tudi plavalni šport ni izjema. V vročih poletnih mesecih je v trboveljskem kopališču mnogo kopalcev, ki pa se iz bazena razumljivo ne umaknejo do pol 7. ure zvečer. Do tega časa je trening plavalcev v bazenu nemogoč. Ob 7. uri zvečer pa mora biti po »hišnem redu« trboveljskega kopališča plavalni bazen izprazen. Tako ostane plavalcem za trening le pol ure časa, kar pa je seveda mnogo premalo. Iz tega nujno sledi, da trboveljski plavalci na tekmovanjih nimajo in ne morejo imeti zadostne kondicije.

Prav tako je trboveljski plavalni bazen vsekakor premajhen. Po vseh večjih, pa tudi manjših krajih Slovenije imajo sedaj že olimpijske, t. j. 50 metrov dolge bazene, v Trbovljah pa takega bazena ne premoremo, akoravno se štejejo Trbovlje med največja naselja naše republike.

KINO TRBOVLJE

bo predvajal te dni ameriški barvni zabavni film

»Neptunova hči«,

naslednji teden pa jugoslovanski film

»Dokumenti časa«.

Spored predstav bo razviden iz reklamnih omaric in lepakov.

»Kulturni« šofer

Pred nekaj dnevi sem imel priložnost opazovati »kulturnost« in »dobrohotnost« šoferja, ki upravlja škroplilni avto na trboveljski cesti. Ta dični mož je srečal s svojim vozilom na kraju, kjer se ni moglo oddaljiti, neko žensko. Ne meneč se zanj, jo je obrizgal z vodo. Bilo je to na zaslini cesti ob trboveljskem športnem domu.

Ko je ta naš slavni možakar odpeljal mimo te ženske, je v svoji kulturnosti porogljivo našobil svoje ustnice ter odskočil dalje v prijetni zavesti, da je napravil nekaj vgledega in posnemanja vrednega.

Menda ne bi bilo napačno, če bi pristojna mesta priredila za take in podobne suroveže in neotesance (ki jih tudi v Trbovljah ne manjka) tečaj, v katerem bi se naučili vsaj najosnovnejša pravila vljudnosti in spodobnosti. Prav gotovo bi bil ta mož, ko je srečal žensko, ki se mu ni mogla umakniti, lahko za nekaj trenutkov zaprl vodo, tega pa ni storil, ker je po vseh izgledih zelo lepo vzgojen človek, zaradi česar mu postavljam na tem mestu zaslužen spomenik.

Opazovalec.

MALOMARNOST ALI KAJ?

»Žitopromet« v Zagorju kaj slabo organizira razkladanje ter vskladiščenje žita. Na razkladalni postaji »Na polju« je slabo nadzorstvo, tako da že vsi govorijo, kako odnašajo pšenico podnevi otroci, ponoči pa odrasli. Menimo, da tak način poslovanja ne vodi v pocenitev mleviskih izdelkov, zaradi česar smo se tudi oglasili.

Ob tej priložnosti bi še omenili, da bo treba tudi mlin »Žitoprometa« pregledati in v njem odpraviti razne na-

Izpred sodišča

Moško žepno uro je ukradla

Pred sodiščem v Trbovljah se je zagovarjala tudi Angela Pirc, stara komaj 20 let, doma iz Ponikve št. 17, ki je meseca aprila v stanovanju v Mihalevi Zupančič v Trbovljah-Lokah št. 33 moško žepno uro z verzičco. Tatvino je izvršila pri prodajanju vina po hišah; ko je prišla v stanovanje Zupančičeve, je videla, da ni nikogar doma, opazila pa je moško žepno uro, ki jo je vzela in odnesla. Tatvino pa je kmalu opazila lastnica, ki je takoj stekla za obtoženko, ko je ugotovila, da ima ta uro, jo ji je seveda vrnila.

Obtožnica je izjavila, da je tatvino izvršila v lahkomiselnosti in si je dejala, da nameravala uro priložiti Sodišču je upoštevalo obtoženkino mladost in neprišljenost kot olajševalno okolnost, vendar ji je kljub temu odmerilo 3 mesece zapora. To je storilo sodišče zaradi tega, ker se tatvino v okraju čedalje bolj množi in bo potrebno, da se s ostrimi kaznimi omeji ta negativni pojav, zlasti pa pri mladih ljudeh.

Zasavske planine so dobile gorsko reševalno postajo

Zasavske planine so po svoji lepoti daleč poznane. Vsakemu delovnemu človeku, ki si zaželi po trudopolnem delu veselega odihla, nudijo ti lepi vrhovi mnogo razvedril in svežega planinskega zraka. V zasavskih planinah je danes sedem dobro urejenih, skozi vse leto oskrbovanih planinskih domov, ki nudijo vsakemu planincu in izletniku udobno in varno zavetje. Naše delovno ljudstvo hiti v svojem prostem času trumoma na zasavske vrhove, da se naučijo čistega planinskega zraka in nabere spet svežih moči za nadaljnje delo. Pa tudi planinci in drugi izletniki iz ostalih republik kar radi prihajajo na zasavske planine, saj jim nudijo njihovi vrhovi od Lisce, Velikega Kozja, Koptinka, Kala, Mrzlice, Partizanškega vrha, Sv. Gore in Kuma krasen razgled daleč naokrog. V teh predelih najdemo tudi našo krasno, pisano planinsko floro.

Se večji užitek pa nudi planincem in športnikom-smučarjem v zasavskih planinah zima. Kako občarljivo vabijo zasneženi vrhovi zasavskih planin v svoje okrilje vsakega ljubitelja belega športa.

Sprito okoliščine, da so gorske postojanke našega Zasavja v letnem in zimskem času številno obiskane, so si zasavski planinci zadali nalogo, da osnujejo v zasavskih hribih gorsko reševalno službo, ki bi imela dolžnost nuditi v danem primeru vsem planincem in izletnikom potrebno pomoč ter jim biti hkrati dober svetovalec.

S to gesto so zasavski planinci in alpinisti zavzeli pravilno stališče, t. j. da preprečijo oz. omilijo eventualno težko posledico kakršne koli nezdgoje v nižjih planinah. Postavili so na vseh gorskih vrhovih in na vseh eksponiranih mestih naših planin obveščevalno službo, da v danem primeru posredujejo in odrede vse potrebno.

Sedež te postaje je v Hrastniku. Vodja gorske reševalne postaje je tov. Ivan Čanč, ki ga je treba ob eventualni gorski nezdgoji klicati in obvestiti po železniških telefonih kakršne postaje v Zasavju ali po pošti telefonsko številko 4 v Hrastniku.

V to gorsko reševalno službo so vključili vsi izurjeni alpinisti Zasavja. Vsi so pripravljeni, da vrše svojo odgovorno nalogo častno.

Z vzpostavitev reševalne službe v naših hribih so napravili zasavski alpinisti ob 40-letnici lep korak. Ta ljubitelji obhajajo slovenski planinci ravno te dni. Opominjamo vse planince in izletnike, da se v primeru gorske nesreče takoj obrnejo po obveščevalnih točkah na gorsko reševalno službo v Hrastniku, ki bo ob potrebi takoj prihitela na pomoč.

Preprečimo nezdgoje v gorah!
GRS, postaja Hrastnik.

Kotiček za naše žene

Za dosego lepote je treba volje in energije

Nekdaj je veljal za lepoto harmoničen profil, čiste in pravilne poteze in usta, ki znajo govoriti.

To je za ženske velika sreča in uteha. Danes niso več odvisne od boginje Lepote, sedaj je odvisno od njih samih, da ustrežejo lepotnim pojmom naše dobe, da imajo namreč negovan obraz s svežo poltjo, lepo zdravo barvo, čedno postavo in gibčne ude. Danes ne velja za lepo žensko samo tista ženska, ki jo je narava obdarila z lepim obrazom, marveč velja za lepo žensko pravzaprav negovana ženska. Našli so mnogo poti, da je lahko vsaka ženska lepa. Lepa na svoj način. Ženska mora znati napraviti iz tega, kar ji je dala narava, nekaj značilnega, tip — kakor pravimo — in sicer s tem, da vse to, kar je na njej lepega in prijetnega, poudari, drugo pa neopazno skrije. S tem lahko veliko doseže — toda zato je potrebna dobra volja in energija.

Zato vam svetujem:

Dovolj morate biti energični, da vstanete čim zgodneje, tudi če bi prav lahko še eno ali dve uri poležali. Nič ne dela telesa bolj lenega kot dolgo ležanje, kar tudi obrazu ni v korist. Poleti in pozimi lahko pri odprtem oknu opravljate telovadbe. Vsaj deset minut. Telovadba nam ohrani mlade in v »formi«, kakor rečemo. To nam lahko potrdi vsak zdravnik. Telovadba pa ne polepša samo telesa, marveč tudi obraz, ki dobi tisti sveži izraz zdravja in veselja do življenja, ki ga na ženski ljubimo in ki velja danes za edino resnično lepoto.

Veliko je, ko v tej jutranji telovadbi urimo in krepimo svoje mišice in telo, da se naša pljuča široko odprejo svežemu zraku. Užitek bo za vsako žensko, če bo opazila napredek iz dneva v dan, kako vzdržuje svoje telo mlado in prožno. Začetek je seveda čestokrat težak in neprijeten, toda kdor se je na jutranjo telovadbo pri odprtem oknu navadil, je ne bo več rad opustil. Saj mu bo postala potreba. Pa ne opazite se, če vas bodo bolele roke, noge in še hrbet. Bolečine v mišicah so zdrave.

Gibajte se kolikor pač mogoče mnogo na svežem, čistem zraku in soncu. Ob hoji in sprehodih se navadite na globoko dihanje. Nič ni bolj zdravega kot globoko dihanje v prosti naravi, zlasti pa v gozdu. Tako globoko diha-

nje je neprecenljive važnosti za naše zdravje, z njim pa za lepoto, kajti lep človek je samo zdrav človek. Z globokim dihanjem bo dobilo naše telo dovolj kisika, da se prečisti naša kri, kar je prvi pogoj za zdravje. Spite vedno pri odprtem oknu. Tudi pozimi.

Kopajte in umivajte se dnevno po vsem telesu. Če nimate kopalne, nič zato. Z dvema umivalnima skledama vodo dosežemo isto. Po takem umivanju po vsem telesu se krepko frotiramo po vsem telesu s brisačo. Tako umivanje in frotiranje telesa pospeši obtoč krvi, osvežili se bomo z njim, pa če smo še tako utrujeni. To napravimo pač takrat, kadar najbolj utegnemo. Zjutraj, čez dan ali pa zvečer. V četr uri je vse opravljeno kar v kuhinji, ko so drugi v sobi. Če sam občutek, da smo se umili po vsem telesu, da smo čisti in snažni, nas dela zadovoljne. V Trbovljah živi neka starejša ženska, ki se ji vsi čudijo, odkod njena večna mladost. Pa je vsa njena skrivnost v tem, kar smo ravnokar povedali. V svojem stanovanju nima niti kopalne kadi. Z vodo v umivalni skledici se vsak dan umije po vsem telesu, nato pa se krepko frotira z brisačo. Spi tudi vedno pri odprtem oknu. Če le more, je na svežem zraku. To je nje njena umetnost, ob kateri je ostala tako sveža in mlada.

Kaj pa takole ob večernih urah? Zgodi se, da bi radi posedeli v prijetni družbi kjer koli. Prav storite, če ostanete v taki veseli, neprisljeni družbi, kjer se sprostite, še bolj pametno pa je, če greste ob desetih zvečer spat. Napravite to pač v zavesti, da prekratko spanje človeku kvari obraz. Neprespan človek ima čemer obraz in tak obraz je grd in pust, pa če je po naravi še tako lep. Prespan, spočit obraz pa je svež, prijeten in vedno prikupen, pa če morda tudi nima toliko zaželenih, »klasično« lepih potez. To vidimo lahko vsak dan.

Izdaja okrajni odbor OF Trbovlje. Urednik: okrajni odbor OF Trbovlje. Urednik: Stanko Sustar. Tiskarna: Slovenske pravice v Ljubljani. Naslov: uredništvo in uprava Trbovlje, uprava rudnika Trbovlje-Hrastnik. Telefon št. 64. — Račun pri podružnici Narodne banke v Trbovljah št. 614-90323. — List izhaja vsak četrtek — Rokopisov ne vračamo: pripevki za list morajo biti urejeni najkasneje vsako nedeljo jutro. — Posamezna številka na 4 straneh stane 5 din, polletna 150 din, letošnja 240 din. — Kolportaži 5 din, na 6 straneh na 6 din.

OBJAVE

OBJAVA

Ljudski odbor mestne občine Trbovlje sprejme v službo šolskega slugo za osnovno šolo v Trbovljah-Vodah. V prvi vrsti pridejo v poštev poročeni — brez otrok.

Vsi zainteresirani naj vložijo pismene prošnje na tajništvo Ljudskega odbora mestne občine v Trbovljah najpozneje do 15. avgusta 1952.

Zdravniška nedeljska služba od 9. avgusta opoldne do 11. avgusta zjutraj v splošni bolnišnici v Trbovljah.

Poliklinika Trbovlje. Prehvalstveno mesto Trbovlje sporočamo, da bomo pričeli z redno ordinacijo v šolski sobi ambulanti dne 11. avgusta t. l. v poslopiju mestne lekarne. Ordinacija vsak dan (razen petka) od 7. do 13. ure.

RAZGLAS. Ukinjamo nakup železa do 30. avg. 1952. — Podjetje »Odpač«, Trbovlje.

ZAHVALA. Iskreno se zahvaljujem primariju bolnišnice v Trbovljah dr. Virgilu Krasniku, ki mi je pri težavni trebušni operaciji s svojo spretno roko rešil življenje. Priročna hvala tudi strojnemu osebu.

Rudolf Kete, Hrastnik — Log.

OGLAS

Kupim rabljen šivalni stroj do 25.000 din. Ponudbe na upravo lista.

PREKLIC

Anton Dornik, Prapretno, izjavljam, da ni resnično, ker sem govoril o Pavlu Ravnikar iz Prapretnega in se ji zavaljujem, da je odstopila od tožbe.

Gospodinje!

Zahtevajte pri svojih nakupih kvalitetne prvovrzdne mesne izdelke in mast iz tovarne **INDUSTRIJSKE SOLE V KRIŽEVCIH**, ki jih dobite vedno v vseh poslovalnicah Mestnega trgovskega podjetja v Trbovljah